

TIETOA
tasa-arvosta

Sukupuolten tasa-arvo Suomessa

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Sukupuolten tasa-arvo Suomessa

Sukupuolten tasa-arvo on ihmisoikeus ja yhteiskunnan keskeinen arvo, jonka toteuttamiseen hallitus on sitoutunut tasa-arvopolitiikassaan. Velvoite edistää sukupuolten tasa-arvoa on kirjattu tasa-arvolakiin, joka myös kieltää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän.

Suomessa naisten koulutustaso on korkeampi kuin miesten. Korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneista naisia on yli puolet. Naiset ja miehet osallistuvat työelämään varsin tasapuolisesti, mutta työskentelevät eri aloilla, ammateissa ja tehtävissä. Sukupuolten välinen palkkaero on koko työmarkkinoilla edelleen merkittävä. Työn ja perhe-elämän yhteensovittamista tukevat julkinen päivähoitojärjestelmä sekä oikeus erilaisiin perhevapaisiin. Isiä on kannustettu perhevapaiden käyttöön muun muassa vain heille tarkoitetuilla vapailta, jotta hoivavastuu jakautuisi tasapuolisemmin vanhempien kesken.

Naiset ovat Suomessa osallistuneet jo kauan poliittiseen päätöksentekoon. Naisten osuus kansanedustajista on pitkään ollut yli 40 prosentin ja kunnanvaltuustoissa naisia on lähes 40 prosenttia. Taloudellisessa päätöksenteossa naiset ovat aliedustettuina, ja yritysten ylimmässä johdossa naisia on selvästi miehiä vähemmän.

Sukupuolten tasa-arvon edistämisessä on tärkeää myös esimerkiksi iän, etnisen taustan ja seksuaalisen suuntautumisen tarkasteleminen ja huomioiminen samanaikaisesti sukupuolen kanssa.

TIETOA SUKUPUOLTEN TASA-ARVOSTA

- **Tasa-arvotiedon keskus (THL)**
on valtakunnallinen tietopalvelu, joka tarjoaa ajantasaista ja tutkimukseen perustuvaa tietoa sukupuolten tasa-arvosta.
www.thl.fi/tasa-arvo
tasa-arvotieto@thl.fi

Sukupuolten välillä on eroja terveydessä ja hyvinvoinnissa. Esimerkiksi miesten odotettavissa oleva elinikä on useita vuosia matalampi kuin naisten. Miesten välillä on kuitenkin merkittäviä eroja muun muassa koulutustaustan ja varallisuuden mukaan. Naisista yksinhuoltajaäideillä ja eläkkeellä olevilla naisilla köyhyysriski on erityisen suuri.

Naisiin kohdistuva väkivalta on merkittävä tasa-arvo-ongelma. Se on Suomessa huomattavan yleistä verrattuna muihin Euroopan maihin. Inhimillisen kärsimyksen lisäksi naisiin kohdistuva väkivalta aiheuttaa yhteiskunnalle suuret taloudelliset kustannukset.

Vahvuuksia:

- naisten osallistuminen työmarkkinoille
- naisten korkea koulutustaso
- työn ja perhe-elämän yhteensovittamismahdollisuus
- naisten osallistuminen poliittiseen päätöksentekoon
- sukupuolten tasa-arvon edistämiseen kehitetyt välineet

Haasteita:

- sukupuolten väliset palkkaerot
- eri sukupuoliin liitetyt kaavamaiset odotukset ja oletukset (sukupuolistereotyytiat)
- koulutuksen ja työmarkkinoiden jakautuminen naisten ja miesten aloihin
- naisiin kohdistuva väkivalta
- miesten terveys- ja hyvinvointierot
- miesten syrjäytyminen

TASA-ARVO- VIRANOMAISET

- **Sosiaali- ja terveystieteiden tasa-arvoyksikkö** vastaa tasa-arvolainsäädännön kehittämisestä ja hallituksen tasa-arvopoliittikan valmistelusta ja koordinoinnista.

www.stm.fi/tasa-arvo
tasy@stm.fi

- **Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE)** on parlamentaarinen neuvoo antava elin naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämiseksi.

www.tane.fi
tane@stm.fi

- **Tasa-arvovaltuutettu** ohjeistaa ja valvoo naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain noudattamista.

www.tasa-arvo.fi
tasa-arvo@oikeus.fi

- **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslautakunta** käsittelee ja ratkaisee tasa-arvolakiin ja yhdenvertaisuuslakiin liittyviä asioita.

www.yvtltk.fi/fi/
yvtltk@oikeus.fi

Tasa-arvon virstanpylväitä

- 1878 Naisille ja miehille yhtäläinen perintöoikeus
- 1906 Naisille äänioikeus valtiollisissa vaaleissa ensimmäisenä Euroopassa ja vaalikelpoisuus ensimmäisenä maailmassa, naisille täydet poliittiset oikeudet ensimmäisenä maailmassa
- 1917 Naisille ja miehille yleinen äänioikeus kunnallisvaaleissa
- 1926 Ensimmäinen naisministeri: Miina Sillanpää, apulaissosiaaliministeri
- 1930 Uusi avioliittolaki voimaan: aviovaimo vapautuu miehensä holhouksesta
- 1943 Lakisääteinen kouluruokailu
- 1944 Laki äitiys- ja lastenneuvoloista
- 1961 E-pilleri hyväksytään
- 1962 Suomi ratifioi ILO:n samapalkkaisuussopimuksen: sama palkka samanarvoisesta työstä
- 1970 Laki raskauden keskeyttämisestä: abortti sallitaan myös sosiaalisista syistä
- 1973 Päivähoitolaki tulee voimaan
- 1978 Vanhemmille oikeus jakaa keskenään vanhempainvapaa
- 1980 Suomen hallituksen ensimmäinen tasa-arvo-ohjelma
- 1986 Nimilaki, jonka perusteella avioituva nainen saa säilyttää sukunimensä ja lapselle voidaan antaa kumman tahansa vanhemman sukunimi
- 1987 Laki naisten ja miesten tasa-arvosta (tasa-arvolaki)
- 1994 Avioliitossa tapahtuva raiskaus kriminalisoidaan
- 1995 Kiintiösäännös ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisen periaate uudistettuun tasa-arvolakiin
- 1995 Naisten vapaaehtoinen asepalvelus mahdollistuu
- 1996 Alle kouluikäisille subjektiivinen oikeus kunnalliseen päivähöitoon
- 2000 Nainen tasavallan presidentiksi (Tarja Halonen)
- 2003 Nainen pääministeriksi (Anneli Jäätteenmäki)
- 2010 Nainen evankelis-luterilaisen kirkon piispaksi (Irja Askola, Helsingin hiippakunta)
- 2015 Sukupuolivähemmistöjen syrjintäsuoja kirjataan tasa-arvolakiin
- 2015 Tasa-arvoinen avioliittolaki (voimaan 2017)
- 2015 Istanbulin sopimus voimaan (Naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskeva Euroopan neuvoston yleissopimus)